TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2006. gada 9. martā *

Lieta C-421/04

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Audiencia Provincial de Barcelona* (Spānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2004. gada 28. jūnijā un kas Tiesā reģistrēts 2004. gada 1. oktobrī, tiesvedībā

Matratzen Concord AG

pret

Hukla Germany SA.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*], tiesneši N. Kolnerika [*N. Colneric*], H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*] (referents) un E. Levits,

ģenerāladvokāts F. Dž. Džeikobss [*F. G. Jacobs*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

* Tiesvedības valoda — spāņu.

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Matratzen Concord AG* vārdā — L. Giberts Vidaurs [*L. Gibert Vidaurre*], *abogado*,

— *Hukla Germany SA* vārdā — I. Davi Armengols [*I. Davi Armengol*], *abogado*,

— Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes vārdā — K. Džeksone [*C. Jackson*], pārstāve, kam palīdz I. Himsvorta [*E. Himsworth*], *barrister*,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — R. Vidāls [*R. Vidal*] un N. B. Rasmusens [*N. B. Rasmussen*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2005. gada 24. novembrī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par EKL 28. un 30. panta interpretāciju.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar prāvu starp *Matratzen Concord AG* (turpmāk tekstā — "*Matratzen Concord*") un *Hukla Germany SA* (turpmāk tekstā — "*Hukla*") par valsts preču zīmes spēkā esamību.

Atbilstošās tiesību normas

3 Atbilstoši EKL 28. pantam "Dalībvalstu starpā ir aizliegti importa kvantitatīvie ierobežojumi un citi pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību".

4 EKL 30. pants nosaka:

"Šī Līguma 28. un 29. pants neliedz noteikt importa, eksporta vai tranzīta aizliegumus vai ierobežojumus, kas pamatojas uz [..] rūpnieciskā un komerciālā īpašuma aizsardzības apsvērumiem. Šādus aizliegumus vai ierobežojumus tomēr nedrīkst piemērot dalībvalstu tirdzniecībā kā patvaļīgas diskriminācijas vai slēptas ierobežošanas līdzekļus."

5 Padomes 1988. gada 21. decembra Pirmās Direktīvas 89/104/EEK, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm (OV 1989, L 40, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "Direktīva"), septītajā apsvērumā paredzēts, ka "mērķu, pēc kuriem tiecas tiesību aktu tuvināšana, sasniegšana prasa, lai apstākļi reģistrētas preču zīmes iegūšanai un paturēšanai visās dalībvalstīs kopumā būtu vienādi", un ka "pamatojumi noraidījumam vai spēkā neesamībai, kas attiecas uz pašu preču zīmi [..] ir izsmeļoši jāuzskaita".

6 Direktīvas 3. pants paredz pamatus preču zīmes reģistrācijas atteikumam vai reģistrētas preču zīmes spēkā neesamībai. Tā 1. punkta b) un c) apakšpunkts īpaši nosaka:

"1. Nereģistrē vai piereģistrēšanas gadījumā pasludina par spēkā neesošiem:

[..]

b) preču zīmes, kam nav atšķirīgu īpašību [atšķirtspējas];

c) preču zīmes, kas sastāv tikai no apzīmējuma vai norādes, kas tirdzniecībā var kalpot, lai norādītu veidu, kvalitāti, daudzumu, paredzēto nolūku, vērtību, preču ražošanas vai pakalpojumu sniegšanas ģeogrāfisko izcelsmi vai laiku un citas preču un pakalpojumu īpašības."

Pamata prāva un prejudiciālais jautājums

7 *Hukla* ir īpašniece Spānijā 1994. gada 1. maijā reģistrētai valsts vārdiskai preču zīmei "MATRATZEN", ar ko cita starpā tiek apzīmētas "atpūtas mēbeles — gultas, sofas, vienguļamās gultas, šūpuļi, dīvāni, šūpuļtīkli, vairākstāvu gultas un šūpuļi, izvelkamās mēbeles, ritenīši gultām un mēbelēm, naktsgaldiņi, krēsli, atzveltnes

krēsli un taburetes, gultas rāmji, salmu gultasmaisi, matrači un spilveni" — preces, kuras ietilpst 20. klasē atbilstoši pārskatītajam un grozītajam 1957. gada 15. jūnija Nicas Nolīgumam par preču un pakalpojumu starptautisko klasifikāciju preču zīmju reģistrācijas vajadzībām.

8 1996. gada 10. oktobrī *Matratzen Concord* Iekšējā tirgus saskaņošanas birojam (preču zīmes, paraugi un modeļi) (ITSB) iesniedza kombinētas — vārdiskas un grafiskas — Kopienu preču zīmes reģistrācijas pieteikumu, kas ietvēra vārdu "Matratzen" attiecībā uz dažādām precēm, kuras ietilpst Nicas Nolīguma 10., 20. un 24. klasē.

9 Tā kā *Hukla* bija iesniegusi iebildumus pret šo reģistrācijas pieteikumu, pamatojoties uz agrāku Spānijas preču zīmi "MATRATZEN", 2000. gada 31. oktobrī minētais reģistrācijas pieteikums tika noraidīts ar ITSB Apelāciju otrās padomes lēmumu. Ar Pirmās instances tiesas 2002. gada 23. oktobra spriedumu T-6/01 *Matratzen Concord*/ITSB — *Hukla Germany* ("Matratzen") (*Recueil*, II-4335. lpp.) tika noraidīta *Matratzen Concord* par šo lēmumu iesniegtā sūdzība, un šis spriedums tika apstiprināts ar Tiesas 2004. gada 28. aprīļa rīkojumu lietā C-3/03 P *Matratzen Concord*/ITSB (*Recueil*, I-3657. lpp.).

10 Paralēli iebildumu procesam, kas vispirms norisinājās ITSB institūcijās, pēc tam — Kopienu tiesu iestādēs, *Matratzen Concord* iesniedza prasību atcelt valsts preču zīmi "MATRATZEN" *Juzgado de Primera Instancia Nr. 22 de Barcelona* (Barselonas Pirmās instances tiesa Nr. 22, Spānija), pamatojoties uz 1988. gada 10. novembra Likuma Nr. 32/1988 par preču zīmēm (*Ley 32/1988, de 10 de noviembre, de Marcas, BOE* Nr. 272, 12.11.1988.) 11. panta 1. punkta a), e) un f) apakšpunktu. Tā būtībā uzskatīja, ka, tā kā vārds "Matratzen" vācu valodā nozīmē "matracis", apzīmējums, no kā sastāv attiecīgā preču zīme ir sugas vārds un varētu maldināt patērētājus attiecībā uz ar šo preču zīmi apzīmēto preču iedabu, kvalitāti, raksturu vai ģeogrāfisko izcelsmi.

11 Tā kā *Matratzen Concord* prasība ar 2002. gada 5. februāra spriedumu tika noraidīta, tā par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību *Audiencia Provincial de Barcelona* [Barselonas Apgabaltiesā].

12 Šī tiesa norādīja, ka preču zīmes būtiska funkcija ir tās aptverto preču vai pakalpojumu komerciālās izcelsmes identificēšana un ka šādā izpratnē Spānijas tiesu prakse no svešvalodām aizgūtus apzīmējumus uzskata par patvaļīgiem, kaprīzes dēļ radītiem vai pilnībā izdomātiem, vismaz tad, ja tajos nav saskatāma līdzība ar spāņu valodas vārdu, kas ļautu domāt, ka vidusmēra patērētājs zina to nozīmi vai ka tie valsts tirgū būtu ieguvuši faktisku nozīmi.

13 *Audiencia Provincial de Barcelona* tomēr jautā, vai šādā interpretācijā tiek ievērots "vienota tirgus" jēdziens. Tā uzskata, ka dalībvalstu valodās sastopamajiem sugas apzīmējumiem būtu jāpaliek ikviena šajās dalībvalstīs nodibināta uzņēmuma rīcībā. To reģistrācija preču zīmes veidā vienā dalībvalstī veicinātu monopola situāciju, kas būtu jānovērš, lai nodrošinātu normālu tirgus darbību, un varētu pārkāpt EKL 28. pantā paredzēto importa kvantitatīvo ierobežojumu aizliegumu dalībvalstu starpā.

14 Iesniedzējtiesa uzskata, ka tās izskatīšanā esošajā lietā Spānijas preču zīme "MATRATZEN" tās īpašniekam piešķir pozīciju, kuru īpašnieks varētu izmantot, lai samazinātu vai ierobežotu tādu matraču importu, kuru izcelsme ir dalībvalstīs, kurās lieto vācu valodu, un tādējādi kavētu preču brīvu apriti.

15 Šī tiesa tomēr vaicā, vai šādu samazināšanu vai ierobežošanu varētu attaisnot, pamatojoties uz EKL 30. pantu. Šajā sakarā tā apgalvo, ka savā 1974. gada 3. jūlija spriedumā 192/73 *Van Zuylen* (*Recueil*, 731. lpp.) Tiesa ir apstiprinājusi preču brīvas aprites principa pārākumu pār valsts aizsardzību rūpnieciskajam īpašumam un ir

uzskatījusi, ka pretējs risinājums nozīmētu nevēlamu tirgus sadalīšanu, kas aizskartu preču brīvu apriti un radītu slēptus ierobežojumus tirdzniecībai starp dalībvalstīm.

16 Uzskatot, ka tās izskatīšanā esošās lietas izlemšanai ir vajadzīga EKL 30. panta interpretācija, *Audiencia Provincial de Barcelona* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai tas, ka preču zīmes reģistrācija ir spēkā vienā dalībvalstī, var būt slēpts ierobežojums tirdzniecībā starp dalībvalstīm, ja attiecīgajai preču zīmei nav atšķirtspējas vai tā tirdzniecībā tiek izmantota, lai apzīmētu preci, ko tā aizsargā, vai preces veidu, kvalitāti, daudzumu, mērķi, vērtību, ģeogrāfisko izcelsmi vai citas preces īpašības, un ja preču zīme ir citas dalībvalsts valodā, kuru reģistrācijas valstī nelieto, kā tas ir Spānijas preču zīmes "MATRATZEN", ar kuru apzīmē matračus un ar tiem saistītas preces, gadījumā?"

Par prejudiciālo jautājumu

17 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai EKL 28. un 30. pants ir interpretējami tādējādi, ka tie iestājas pret to, ka dalībvalstī kā valsts preču zīme tiek reģistrēts tāds no citas dalībvalsts valodas aizgūts vārds, kurā tam nav atšķirtspējas vai kurā tas apraksta preces vai pakalpojumus, attiecībā uz kuriem ir iesniegts reģistrācijas pieteikums.

18 Ievadā ir jāatgādina, ka ar EKL 234. pantu iedibinātās sadarbības procedūras ietvaros starp valstu tiesām un Tiesu tai ir jāsniedz valsts tiesai lietderīga atbilde, kas ļautu izlemt tās izskatīšanā esošo lietu. Tādējādi Tiesa var ņemt vērā Kopienu tiesību normas, uz kurām valsts tiesa savā jautājumā nav norādījusi (skat. it īpaši 2000. gada 18. maija spriedumu lietā C-230/98 *Schiavon, Recueil*, I-3547. lpp., 37. punkts, un 2003. gada 20. maija spriedumu lietā C-469/00 *Ravil, Recueil*, I-5053. lpp., 27. punkts).

19 Kā izriet no Direktīvas septītā apsvēruma, tā izsmeļošā veidā reglamentē pamatus reģistrācijas noraidījumam vai spēkā neesamībai, kuri attiecas uz pašu preču zīmi.

20 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru valsts pasākums jomā, kas Kopienas līmenī ir pilnīgi saskaņota, ir jāvērtē, vadoties no šī saskaņošanas pasākuma noteikumiem, nevis primāro tiesību noteikumiem (skat. 1997. gada 20. marta spriedumu lietā C-352/95 *Phytheron* International, *Recueil*, I-1729. lpp., 17. punkts; 2001. gada 13. decembra spriedumu lietā C-324/99 *DaimlerChrysler, Recueil*, I-9897. lpp., 32. punkts, un 2004. gada 14. decembra spriedumu lietā C-210/03 *Swedish Match*, Krājums, I-11893. lpp., 81. punkts).

21 Tā rezultātā, ņemot vērā direktīvas normas un, konkrētāk, tās 3. pantu par absolūtiem reģistrācijas atteikuma vai spēkā neesamības pamatojumiem, nevis EKL 28. un 30. pantu, ir jāvērtē, vai Kopienu tiesības iestājas pret tādas valsts preču zīmes reģistrāciju kā pamata prāvā apskatāmā.

22 Direktīvas 3. pants neparedz nevienu pamatu, lai atteiktu preču zīmes reģistrāciju, kas būtu īpaši vērsts pret preču zīmēm, kuras veido no citas dalībvalsts valodas aizgūts vārds, kurā tam nav atšķirtspējas vai tas apraksta preces vai pakalpojumus, attiecībā uz kuriem iesniegts reģistrācijas pieteikums.

23 Turklāt uz šādu preču zīmi obligāti neattiecas reģistrācijas atteikuma pamati, kas saistīti ar preču zīmes atšķirtspējas neesamību vai tās aprakstošo raksturu, kuri attiecīgi paredzēti direktīvas 3. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā.

24 Faktiski, lai novērtētu, vai valsts preču zīmei nepiemīt atšķirtspēja vai arī tā apraksta preces vai pakalpojumus, attiecībā uz kuriem ir iesniegts reģistrācijas pieteikums, ir jāņem vērā ieinteresēto personu uztvere, proti, uztvere tirdzniecībā, un/vai samērā informēta, uzmanīga un apdomīga minēto preču vai pakalpojumu vidusmēra patērētāja uztvere teritorijā, attiecībā uz kuru iesniegts reģistrācijas pieteikums (skat. 1999. gada 4. maija spriedumu apvienotajās lietās C-108/97 un C-109/97 *Windsurfing Chiemsee*, *Recueil*, I-2779. lpp., 29. punkts; 2004. gada 12. februāra spriedumus lietā C-363/99 *Koninklijke KPN Nederland*, *Recueil*, I-1619. lpp., 77. punkts, un lietā C-218/01 *Henkel*, *Recueil*, I-1725. lpp., 50. punkts).

25 Iespējams, ka starp dalībvalstīm pastāvošu lingvistisku, kultūras, sociālu vai ekonomisku atšķirību dēļ preču zīme, kurai nepiemīt atšķirtspēja vai kas apraksta preces vai pakalpojumus vienā dalībvalstī, tāda nav citā dalībvalstī (skat. analoģijai attiecībā uz preču zīmes maldinošo raksturu 1996. gada 26. novembra spriedumu lietā C-313/94 *Graffione*, *Recueil*, I-6039. lpp., 22. punkts).

26 Tātad direktīvas 3. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkts neiestājas pret to, ka dalībvalstī kā valsts preču zīme tiek reģistrēts no citas dalībvalsts valodas aizgūts vārds, kurā tam nepiemīt atšķirtspēja vai kurā tas apraksta preces vai pakalpojumus, par kuriem ir iesniegts reģistrācijas pieteikums, ja vien ieinteresētās personas dalībvalstī, kurā reģistrācijas pieteikums ir iesniegts, nevar identificēt šī vārda nozīmi.

27 Šāda direktīvas interpretācija atbilst Līguma prasībām un it īpaši EKL 28. un 30. panta prasībām.

28 Faktiski saskaņā ar pastāvīgo judikatūru preču brīvas aprites principa piemērošanas ietvaros Līgums neiespaido dalībvalsts tiesību aktos atzītās tiesības intelektuālā īpašuma jomā, bet vienīgi atkarībā no apstākļiem ierobežo šo tiesību izmantošanu (1976. gada 22. jūnija spriedums lietā 119/75 *Terrapin, Recueil*, 1039. lpp., 5. punkts, un 1981. gada 22. janvāra spriedums lietā 58/80 *Dansk Supermarked, Recueil*, 181. lpp., 11. punkts, un iepriekš minētais rīkojums lietā *Matratzen Concord*/ITSB, 40. punkts).

29 Piemērojot šo judikatūru, 42. punktā iepriekš minētajā rīkojumā lietā *Matratzen Concord*/ITSB — kurā jau tika apskatīta Spānijas preču zīme "MATRATZEN", kas ir pamatprāvas priekšmets, — Tiesa nosprieda, ka preču brīvas aprites princips neaizliedz dalībvalstij kā valsts preču zīmi reģistrēt apzīmējumu, kas citas dalībvalsts valodā apraksta attiecīgās preces vai pakalpojumus.

30 Šis secinājums tāpat ir piemērojams attiecībā uz gadījumu, kad attiecīgajam apzīmējumam citas dalībvalsts, nevis preču zīmes reģistrēšanas dalībvalsts valodā nepiemīt atšķirtspēja attiecībā uz precēm vai pakalpojumiem, kuri norādīti reģistrācijas pieteikumā.

31 Jāpiebilst, kā to minējis ģenerāladvokāts savu secinājumu 59.–64. punktā, ka tādas preču zīmes kā pamata prāvā apskatāmā reģistrēšana dalībvalstī nemaz neaizliedz citiem tirgus dalībniekiem minētajā dalībvalstī izmantot vārdu, kurš ietverts šajā preču zīmē.

32 Noslēgumā uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 3. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkts neiestājas pret to, ka vienā dalībvalstī kā valsts preču zīme tiek reģistrēts tāds no citas dalībvalsts valodas aizgūts vārds, kurā tam nepiemīt atšķirtspēja vai kurā tas apraksta preces vai pakalpojumus, par kuriem iesniegts reģistrācijas pieteikums, ja vien ieinteresētās personas dalībvalstī, kurā iesniegts reģistrācijas pieteikums, nevar identificēt šī vārda nozīmi.

Par tiesāšanās izdevumiem

33 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, izņemot minēto lietas dalībnieku izdevumus, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

Padomes 1988. gada 21. decembra Pirmās Direktīvas 89/104/EEK, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm, 3. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkts neiestājas pret to, ka vienā dalībvalstī kā valsts preču zīme tiek reģistrēts tāds no citas dalībvalsts valodas aizgūts vārds, kurā tam nepiemīt atšķirtspēja vai kurā tas apraksta preces vai pakalpojumus, par kuriem iesniegts reģistrācijas pieteikums, ja vien ieinteresētās personas dalībvalstī, kurā iesniegts reģistrācijas pieteikums, nevar identificēt šī vārda nozīmi.

[Paraksti]